

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU POŠTOM NA MJESEK K 1.25. ZA TROMJESEK K 3.75 POLUGODIŠNJE I GODIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA.— PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

Telefon br. 81. — Čekovni račun 71.049

UREDNICTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TIŠKARI“ (Dr. KRSTEL I DRUG.) — RUKOPISE NE VRAĆAJU SE. — NEFRANKIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

Kooperacija opozicije u Banovini.

Konferencija pouzdanika stranke prava, obdržavana dne 14. ov. mj. u Zagrebu, prihvatila je jednoglasno predlog poslovnog odbora, da za predstojeće izbore za hrvatski sabor sve stranke opozicije postavie zajedničke kandidate, te da se nadje neki način i za daljnji sporazumni rad u saboru medju svim narodnim strankama.

Zaključak konferencije pouzdanika banovinskih pravaša samo je logičan posljedak one akcije, koja je urodila slogom i jedinstvenošću pravaša u svim hrvatskim zemljama. Stranka prava i ovim svojim zaključkom diže se nad mizerij stranačke te kao prava narodna stranka ide za tim, da u borbi protiv stoljetnog dušmanina koncentriira sve sile narodne u rušenju svega što ima za cilj: podkopavanje državne individualnosti Hrvatske.

Stranka prava ide i dalje. Imajući pred očima uzrok svim nedaćama, koji leži u nagodbenom sistemu, ona je za to, da ova koncentracija narodnih sila ne bude ograničena lih na izbornu kooperaciju, već da ta kooperacija narodnih stranaka bude protegnuta i na parlamentarni rad. Nije dosta naći jednu zajedničku točku u rušenju današnjeg neustavnog i nasilničkog režima, ma je neobhodno nužno, obzirom na ugroženi državopravni i narodni karakter zemlje, počti malo dalje od tog negativnog uspjeha te tražiti dodirne točke ne samo u onome, što nećemo, nego i u onome, što hoćemo.

Kooperacija opozicionih stranaka u Banovini ne smije da bude nikakvo društvo za međusobno osiguranje mandata, već djelo koje će ići za tim, da makne Banovinu sa mrtve tačke, kako dovelo ju nagodbenjačtvu.

Da se razumijemo: Državopravna opozicija nije pozvana da vadi kestenje iz vatre bilo za koju nagodbenjačku stranku, ako je cilj takove da produlji današnju državopravnu podređenost Hrvatske. Mora se naime predpostaviti, da smo svi na čistu o tome, da je izvor cietom zlu u sistemu, a ne u osobama. Hrvatska je i preveć svoje pouzdanje u osobe. Izkustva s obzorašima god. 1873., sa riečkom rezolucijom god. 1905-6, sa Tomašićem god. 1910. mogu nam biti ozbiljan memento i pouka, da se od promjene osoba ni čemu nadati ne smijemo. Možemo pače mirne duše utvrditi, da su one promjene bile Hrvatskoj samo na štetu, budući je starom, izi-granom i omraženom sistemu dano u novim osobama novog kolorita i vitalnošću, a sve na štetu naših državopravnih težnja.

Čuje se u zadnje doba često spominjati ime Justh. Ovo ime djeluje na koalicionaške prvake jednako elektrizatorno kao negda ime Košutovo i s njime koalicionaški prvaci spajaju lojke nade kao onda s ugarskim „velikim ministarstvom“. Dogodjaji od Drohobeckjeve deklaracije u peštanskom parlamentu i predobro su po-

znati, pak ih ne trebamo dozivati u pamet te upozorivati, da bi se ista igra mogla opetovati i s Justhom. Istina, Justh znao je u postupku prama hrvatskim delegatima držati se parlamentarne forme, ali iz toga zaključivati nešto o naklonosti Justhovoju prama hrvatskim tražbinama, i preveć je naivno. Justh ostaje uvijek Magjar, pa i njegova demokratizacija Ugarske neće nikada ići tako daleko, da bi Hrvatska bila traktirana kao ravnopravan faktor, a nece s jednostavnog razloga, što se interesu Hrvatske kose s interesima magjarskim. I pretpostavim da su nemagjarske narodnosti naklone tražbinama Hrvata, njihov upliv bit će vrlo slab, obzirom na slabo razvijenu njihovu narodnu svijest i obzirom na njihov kulturni i gospodarski zastoj.

Kaže se: „Beč je kriv našim nevoljama“. Ovo je obični refren prišaša unije, ali premano ozbiljan, jer, priznavajući da je i Beč kriv našem zlu, nemožemo nikako da dokućimo, čemu se Magjari nisu oprli toj politici Beča prama Hrvatima? Činjenica je naprotiv, da su baš magjarske stranke, i liberalne i košutovske, same redovno tražile Hrvatsku kao ucjenu za svoje popuštanje prama Beču.

Stranka prava za to radi i taktički i rodoljubno, kada od Hrvatsko-srbske koalicije traži da se kooperacija narodnih stranaka postavi na širi osnov. Ovaj zahtjev je to opravdani, što Banovinu čekaju važni momenti. Izbornici, prije nego dadu koalicionaškim kandidatima svoj glas, imaju prava tražiti i dobiti garancije od njih, kako misle zastupati stanovite Hrvatske u pitanju obnove finacijalne nagodbe, koja je pred vratima. Ovo je tim nužnije, što se može očekivati da će ovo pitanje uroditi velikim sukobom izmedju Hrvatske i Ugarske. Finacijalno pitanje i jest težište cietog spora, pa se može unapred reći, ako Hrvati budu nepomični u svojim zahtjevima, da će se kraljevinski odbori raziči neobavljani posla. A što onda? Hoće li hrvatski sabor povući logične konsekvencije? I kakove će korake poduzeti, osobito kad se zna da Magjari neće htjeti pristati na finacijalnu samostalnost Hrvatske, jer osjećaju da bi im se tim izmakla mastna krava muzara?

Iz svega ovoga vidimo, da se pitanje preloma ozbiljno nameće i da je red hrvatskim političarima i o toj eventualnosti voditi računa. Ako dakle kooperacija narodnih stranaka bude išla dalje od međusobnog osiguranja mandata, ako bude fiksirala i daljnji program rada u saboru, ne ograničujući se tek na kojekakve ustavne slobostine, koje su se i onako pokazale kao pljeva na vjetru, bit će i da te stoge Hrvatskoj koristi te će je svaki Hrvat moći pozdraviti i blagosivati.

Predplatite se na „Hrvatsku Rieč“!

Konferencija stranke prava.

Dne 14. ov. mj. u 4. sata po podne održana je u Zagrebu u „Starčevićevom Domu“ konferencija stranke prava. Konferenciji predsjedao je predsjednik stranke prava dr. Mile Starčević. Na konferenciji prisutni su bili malo ne svi bivši narodni zastupnici stranke prava, a isto tako poslovni odbor stranke prava, te urednici „Hrvatske“ i „Hrvatske Novosti“. Prisutni su i pouzdanici svih stranačkih organizacija diljem Hrvatske, kao i izaslanici zagrebačkog starčevićanskog građanskog kluba, trgovačke mladosti i starčevićanskoga djačstva.

Nakon pozdravnoga govora predsjednika stranke dr. Mile Starčevića, proborio je o političkoj situaciji bivši narodni zastupnik dr. Aleksandar Horvat. U vrlo obširnom govoru razložio je o političkom stanju u našoj domovini.

Nakon što su se razpravila nekoja unutarnja stranačka pitanja, prešlo se na pitanje izborne kooperacije sa koalicijom.

Odbor je iznio predlog o sporazumu sa svim strankama, i predložio je, da se najprije sa koalicijom stvori ne samo izborni sporazum, nego da se nadje način i za daljnji sporazum.

U debati, koja se na to razvila, govorilo je dvadesetak govornika, a onda je predlog odbora jednoglasno prihvaćen.

Nakon toga je pročitana jedna izvjava dra. Ante Pavelića, kojom javlja, nakon što je odobren i sklopljen sporazum, da to odobrava i pristupa u klub. Ta je izvjava popraćena oduševljenim poklicima.

U prostorijama „Gračjarske Streljane“ upričilen je na večer koncert, koji je vanredno posjećen bio. Izrečeni govori upravo su elektrizovali prisutnike, pa oduševljenju ne bje ni kraja ni konca.

Za oslobodjenje sela Jezera od malarije.

U srijedni 14. o. mj. car. vieća zast. dr. Duličić prikazao je na ministru unutarnjih posala ovu interpelaciju:

Otrag nekoliko godina jedan privatnik izkopa je u polju sela Jezera občine tiešnjanske nekoliko jaruga za toboljni izljevod, koja bi nastala na njegovom zemljištu ustlie velikih kiša. Neko godu na taj način ustlie u jarugam kroz cietu godinu, izpremieša se sa zemljom, usmrđi se i tu se koti osobito ljeti svakojaka gamad.

Iza kako su te jaruge bile izkopane, pučanstvo Jezera počelo je stradati od groznice, koja sve to više hara, tako da je ono pučanstvo od više stotina duša kao osuđeno, da sasvim propaue.

Mora se ovdje iztknuti, da, prije nego su jame izkopane, selo Jezera bilo je sasvim zdravo mjesto, tako da su neka gospoda dolazila ljeti u Jezera na ladanje. Sada svaki izbjegava ono od malarije uništeno selo, a to je također za pučanstvo od velike štete. Pučanstvo se je neprestano obraćalo na vladu molbom, da učini kraj tom žalosnom stanju stvari, koje je kao poruga svakom osjećaju humanitarnosti i pravednosti. Državna vlast ima načina i sredstva, da zaštiti i obrani obće dobro, život i zdravlje jednog čitavog pučanstva od svačije samovolje. Nu sve molbe dosad bile su uzaludne. Učinilo se doisto nekoliko izvdi, pri kojim se je ustanovilo, kako onaj puk teško strada, ali se nije poduzela nikakva mjera, da ga se od daljnog stradanja izbavi, premda bi se to moglo učiniti neznatnim troškom.

Seljani Jezera imaju se i osim toga da bore sa težkom biedom i nevoljom odakle je i kod njih žilozdera uništila sve vinograde. Država im nije udielila nikakve pripomoći, niti im bilo kako pomaže; dočim s druge strane ne mogu si pomoći niti radnjam izvan občine, pak niti izseli-

vanjem, jer im groznica fizične snage nemilo slabi i uništava. U onom negda liepom i zdravom kraju vlada sada bolest, tuga i nevolja! Dužnost je vlade, da tu energično postupa i oslobodi Jezeranski puk od patnje i stradanja.

Stoga smo dužni upitati: Je li Vaša Preuzvišenost voljna odma poduzeti sve potrebite energične mjere, da se gori-spomenuete jaruge u Jezerim naspju i pokriju, da se uredi ono polje e da se puk oslobodi od groznice što ga uništava? Je li dalje Vaša Preuzvišenost voljna odrediti, da se prisikoi u pomoć seljanim iz oskudičnih sredstava?

Na lični napadaj spljetske „Slobode“.

Spljetska „Sloboda“ u zadnjem broju napada me lično, što sam prošlih dana bio u Zadru, da kao odvjetnik spljetske pinare konferiram sa referentom na Zemaljskom Odboru u pitanju pinare, nazivljući taj korak intrigom pinare, a meni predbacujuć, da sam prekoračio granice svoga zvanja, da sam kao pravnik i naobražen čovjek mogao znati da se to ne konvenira (!) i da je dotičnik, kojemu sam u tu svrhu došao, imao pravo da mi pokaže vrata.

Jesam; bio sam u Zadru, da kao odvjetnik spljetske pinare konferiram sa referentom i drugim članovima Zemaljskog Odbora, te sam i konferirao sa referentom gosp. Drom. Tommaso i sa gosp. Drom. Medini; njima sam se odmah prikazao da dolazim u svojstvu odvjetnika pinare, te su me oni u tome svojstvu primili i vrlo učtivo saslušali od mene ono što su cietom mogli već da znadu iz letaka, koje sam po želji pinare i kao njezin odvjetnik za nju sastavio, kao što i iz raznih podnesaka pinare, upravljenih občini spljetskoj, i u kojima je pinara otvoreno i opetovano obćini spljetskoj saobćila svoje uvjete i ponuđe u različitim kombinacijama za povoljno rješenie pitanja o rasvjeti na korist grada Spljeta i pinare. Jesam bio na Zemaljskom Odboru i do potrebe ću opet počti, da konferiram o pitanjima, o kojima Zemaljski Odbor ima da odluči usljed utoka, a morao bi i kada ne bi bilo utoka.

Koja je to preuzetnost gospode oko „Slobode“, da meni odsjecaju granice moga zvanja i da uće pristojnosti mene i gospoda na Zemaljskom Odboru radi koraka, koji je ne samo korektan, nego u cietom naobraženom svijetu uobičajen, i koji naprosto odgovara načelu pravičnog saslušanja svih razloga: auditori et altera pars!

A poduzeo sam ovaj korak tim više, što se je u nazočnom slučaju moja zadaća kao odvjetnika pokrivala podpušno sa mojim ličnim osvjedoeženjem kao građanina, koje se ne sudara tek sa nekoliko gospode talijanskog mišljenja, stono uložite utok na Zemaljski Odbor, nego također sa veoma mnogo ozbiljnih, uglednih i nepristranih Hrvata u Spljetu, koji ne taje svoje mišljenje, a medju tima ima i obćinskih viećnika. I baš jedan od ovih odlučio me da podjem u Zadar, kamo sam se sklanjavo zato samo, da ne bi i ovaj korak bio tumačen kao narivanje od onih, koji nisu pouzusti, da u ovom čisto ekonomskom pitanju polemisu sa izmišljenim ciframa, neisinitim podatcima i — ličnim uvredama.

Pred obilate 2 godine ja sam sa svojim podpisom pisao o pitanju svjetla i električne energije u Spljetu i poticao pozvane da na vrieme prouče i urede ova dva pitanja, eda obćinu ne zateče zadnji čas nepripravnu. Da su moje opomene bile umjersne najbolje se vidi baš sada, gdje se odlučuje na vrat na nos, bez dovoljna proučanja, i gdje se na ozbiljnu ponudu i obaveznu pinare, da će davati plin uz sniženu cieniu, odgovara, da je to trick, kojem će općina doskočiti odkupom pinare à tout prix i bezodvlačnim ponovnim povišenjem cienne plina na štetu trošilaca.

Kad bi me inat vodio i kada ne bi imao pred očima i korist grada, ja bih re-

kao: na zdravlje bile nedaleke neprilike, u koje te dospjeti oni, koji ovako naglo odlučuju u planjama ovake zamaštosti!

Gospoda oko „Slobode“ nisu dorasla da meni sude o vršenju moga zvanja, niti mogu ikoga učiti pristojnosti. Ja znam da spajam vršenje mojih profesionalnih dužnosti sa mojim položajem građanina, te sam i u ovom pitanju znao da ta dva položaja dovedu u sklad, premda me na to nije ništa obvezivalo.

Odkada sam odvjetnikom pinare nisam nikada ni iz daleka učestvovao u odlukama vieća o pitanju plina, nego sam uvijek iz sjednica izostajao. Naprotiv gospoda na obćini više krat su znala da u potrebe mo upliv kao odvjetnika pinare, da ovu sklonem na susretljivost prama gradu, pak sam se tome rado odzavio i uspio, našavši spremnosti kod gospode na pinari.

Kad se je predviđalo da bi obćinu mogao zateći nepripravnu skori dospjetak ugovora s pinarom, po želji pok. načelnika Mihaljevića ja sam bio pošao u Njemačku da sklonem onu gospodu na kratko produženje ugovora, pak sam u tome i uspio. Ako je vieće kašnije postavilo druge neprihvatljive uvjete, što ih Dr. Mihaljević nije tražio, nisam kriv ni ja ni pinara, da se nije u tom pogledu došlo do zaključka.

Kada je g. inž. Senjanović konkretirao u jednom letku „idealno rješenie obaju pitanja plina i električne energije“ time, da jedan konsorcij učestvovavaj obćine, pinare i građanstva preuzme u svoje ruke oba posla, ja sam oko toga živo radio, pak sam i radi ovoga posla, a poticanjem takodjer gosp. Dra. Trumbića, bio prošlog ljeta u Njemačkoj ujedno sa gosp. inž. Cairu, te primaknuo konkretnom rješenu i ovo pitanje. Ako novo vieće nije našlo shodnim da se na to „idealno“ rješenie niti osvrne, nego da udari drugim pravcem, nije moja krivnja.

Ja sam imao donekle udjela i u tome, što je pinara snizila cienne plinu, koje su danas u Spljetu niže za 30% nego li u Zagrebu, kao što i u tome da pinara neće stavljati u nepriliku grad pri svršetku ugovora, već nastaviti sa javnom i privatnom rasvjetom do konačnog dokončanja ovoga pitanja.

Moji bivši položaj viećnika nisam nikada u nijednom poslu upotrebio za druge svrhe. Mogu dapače dokazati, da sam otklonio sigurnu dobrot od nekoliko desetaka tisuća kruna u jednoj tvornici cementa, zato samo, što sam dvojio, da bi ta ponuda mogla biti u svezi sa mojim svojstvom viećnika, premda nije bila. Nasuprot moju položaju odvjetnika pinare podredljivo sam položaju građanina, toliko, da mi je sa strane odbora hrvatske stranke bilo ponovno nudjeno mjesto obćinskoga vieća u sadašnjem vieću, a kad sam ja to otklonio uz ostale razloge i zato što sam odvjetnik pinare, bi mi odgovoreno, da bih baš tako morao ući u vieće, jer u stvar upućen i jer bih mogao biti uspješnim posrednikom izmedju obćine i pinare.

Gospoda oko „Slobode“ hoće na silu da svakoga uštakaju, pak i odvjetnicima da odredjuju granice njihove djelatnosti, a te granice, kad se njih tiče, vrlo su pomiješane i dopiru taman do medjaša nekih i nećijih interesara.

U Spljetu, 14. ožujka 1912.

Dr. Ivan Bulič.

Zagrebačka pisma.

Zagreb, 13. ožujka.

(Djački strajk.) Nakon subotnjih manifestacija djačtvo se u ponedjeljak mirno vratilo u školu, jer je u službenom communique-u „Narodnih novina“ bilo garantirano, da se progoneji na Sušaku i Bakru neće izkjučiti. Megjutim u ponedjeljak večer permanentnom djačkom odboru bilo je javljeno, da je bakarska naučnica razpuštena, a kolovodje da su relegirani. Povodom toga djačtvo je obruč

zaključilo ponovni štrajk. U utorak sve su škole bile prazne. U jutro i u večer bile su neviđene manifestacije. Računa se oko desetak tisuća njih obojgospola. Jučer je bila skupština na kazališnoj pozornici, a danas pred univerzom. Med dječtvom je zamjerna solidarnost.

Sutra će biti obnarodovan zatvor svih škola.

Neumni postupak vlade bit će povodna, da će do štrajka doći po cijeloj Banovini. Neki zavodi već su se odazvali, a drugi javljaju, da će to isto učiniti zatvori li zbilja vlada zagrebačke škole.

Svakako dječji štrajk nerazumjela je anomalija. Jedno bi to bilo, ko da bi kapitalisti štrajkali protiv radnika. Djaci su kapitalisti po školama i ovime oni sami sebe škole.

Medjutim krivo bi učinio onaj, te bi dječivo osudio. Niesu oni krivi nego obci Khuenovski sustav i naprednjački odgoj profesora. Potonji su sami sebi utukli autoritet. Razni D., P., L., K., i ostala gospoda saradnici naprednog „Zvona“, „Savremenika“ i t. d., a srednjoškolski profesori. Zamjerno je, da su baš ovi djaci ovih dana iz razreda boksaali.

Očite posljedice slobodnog odgoja.

(Koaliciono špekuliranje.) Tu nekadašnji „Obzor“ bio donio viest, da je koalicija odlučila u slučaju „slobodnih“ izbora bez kompromisa u izbor. „Pokret“ je navodno viest demantirao.

U koliko, a iz pouzdana izvora, mogu izreći — koalicija čeka, što će reći Pešta. Izgleda, ko da im je just nešto poručio. Koalicija je spremna korita radi na kojimudrugo pakt s novim ministrom predsjednikom. A kad je mogla s Khuenom, s kim ne bi.

Nesretne ove „banabilne osobe“!

Stanci prava je koalicija isto tako (neću reći više) pogibeljna, kao i munakšvo. Dosta da se njezino predstavništvo sjeti medenih dana Pejačević-koalicija i Tomasić-koalicija.

Zagreb, 14. ožujka.

(Zatvorene srednje škole.) Prema sinočnjem zaključku, dječivo se danas u jutro u 8 sati sastalo na Sveučilišnom trgu, odakle je pod brojnim zastavama krenulo po gradskim ulicama, manifestirajući i pjevajući rodoljubne davorije.

Gradjanstvo je svagdje povorku dočekivalo simpatijama, a u licu je dječivo nabacano po gradjanstvu cviećem. Pred hrvatskim kazalištem održana skupština. Na skupštini su se izredali brojni govornici, no svi su govorili u tom smislu, da se štrajk inare i dalje nastavlja.

U Bjelovaru su jutros stupili u štrajk djaci realne gimnazije. U skupnoj povorci pošli su gradom pjevajući rodoljubne pjesme, te kličući dječivo solidarnosti. U povorci došli su pred žensku stručnu školu, gdje ih je pozdravio jedan akademičar. I stručna škola pridružila se štrajku. Na to je dječivo opet obilazilo gradom, pjevajući rodoljubne pjesme i manifestirajući prot političkim progona. U dječivoj povorci stupio je i sam ravnatelj gimnazije, što je pobudilo živo odobravanje i simpatije i kod dječiva i kod gradjanstva.

I u Vinkovcima danas su gimnazijalci štrajkali. U 8 sati u jutro sakupili su se djaci pred gimnazijom, te krenuše u povorci vinkovačkim ulicama manifestirajući, kličući dječivo slozi i šahinagiću. Na Vinkovinom trgu obdržavali su skupštinu, na kojoj su govorili jedan sveučilištarac i jedan srednjoškolač o štrajku. Nakon skupštine krenulo je dječivo pred Julijansku školu, gdje se klicalo hrvatskim školama a protiv magjarskih. Na glavnom trgu progovorilo je opet jedan pravnik, a onda je dječivo krenulo pred djevojačku školu, gdje im se pridružile kolegice.

I u Varaždinu su jutros ostavili svi gimnazijalci školsku zgradu i prošli gradom skupa sa velikim brojem. Nakon toga obdržana je skupština, na kojoj je odlučeno uztrajati u štrajku sve dolje, dok vlada ne udovolji zahtjevima svega dječiva. Policija je uapsila pravnike Krajišnja, Hrdiča, Orčevića i Smolju, jer da su oni agitirali za štrajk. Radi toga vlada većina uzrujanost u gradu, jer cijelo gradjanstvo pristaje uz dječivo.

Štuzbeni list bavi se u uvodnom članku sa dječkim štrajkom. Donosi komentare, da se sve zagrebačke srednje škole do posle uzkras raspustaju. Na drugim mjestima polemizira sa ostalim novinama, da su opozicijske stranke aran-

zirale štrajk, a napada osobito na pravnike, da su oni to udesili, da se nekako osvetle vladi.

Dosada štrajkuju sve srednje škole u Hrvatskoj i Slavoniji, osim u Zemunu, Senju i Gospiću.

Popodne su opet srednjoškoli u velikim povorkama šetali gradom. Danas se sastao dječivo odbor, i odlučeno je, da se ima dalje štrajkovati i povesti štrajk u cijeloj provinciji.

Ravnatelji nekih srednjih zavoda u provinciji pročitali su groglas, da će se u subotu zatvoriti škole, ako dalje potraje štrajk.

(Chlumecky prorok.) Prigodom Cuvajeva imenovanja pisao je Chlumecky u „Oesterreichische Rundschau“, da se u Hrvatskoj ne vlada, nego podjarmiljuje, da se ne gospodari, nego harači.

„Samo neka se ovako napried prosliedi — pisao je on — i austrijskoj je lojalnosti na Jugu odzvonilo.“

Ovih dana odputovalo je u Beograd 20 akademičara sa zagrebačke univerze, a sve onako izklesanih nihilističkih tipova. Zagrebački univerzitarcii upisali su se na beogradsku univerzu, a 5 njih rekrutirano je na „Plemontu“.

Za godinu dvije vraćaju se u domovinu . . .

Iz hrvatskih zemalja

Progon bivšeg zastupnika Tomca.

Dne 11. ožujka odgovarao je veleč. g. Juraj Tomac, župnik u Vojnom Križu, i bivši narodni zastupnik biškupečkoga kotara, pred kr. kotarskim sudom u Cazmi radi članka, što ga je velečasni napisao dne 3. veljače 1912. u „Hrvatskim Novostima“ i što ga je državno odvjetništvo u cijelosti ujedno sa naslovom zaplenilo.

Državno odvjetništvo inkrimira taj članak ništa manje, nego sa zločinstva uvriede Veličanstva i sa zločinstva smetanja javnoga mira, kažnjiva težkom tamičnom od 1—5 godina. (SS. 63. i 65. k. slovo a).

Veleč. Tomac mogao je tomu prigovoriti, no nije se poslužio pravnim flekom, pošto želi, da čim prije dodje do obzbučnje i do razprave pred porotom kamo takove stvari i spadaju.

Virovitička županija prot neustavnog režimu.

Javljaju iz Osieka: U sjednici upravnog odbora županije virovitičke izjavila su petorica odbornikih članova, da oni ne ču tako dugo prisustvovali sjednicama u pravnog odbora, dok ne bude imenovan veliki župan, pošto da se oni upravitelju ne će pokoravati. Njihov je predlog primljen većinom glasova, na što je cio upravni odbor demokratsivo ostavio dvoranu.

Velika skupština u Osijeku.

Danas u 3 sata poslije pođne održati će se u Osijeku velika javna pučka skupština, na kojoj će položiti bivši zastupnik dr. L. R. Kraus račun o svom radu. O političkoj situaciji progovoriti će nekoliko zastupnika koalicije. Do sada su najavili svoj dolazak Miroslav grof Kulmer, dr. Vladimir pl. Nikolić-Podriński, dr. Aleksander Bđaj, dr. Franjo Papratović, Vaso Izator Pribičević, Šandor Popović, Vaso Mušević i drugi. Gradsko satništvo je ovu skupštinu dozvolilo.

Dva cimera u Šibeniku.

Kako se je vladao otac, rođeni Talijan, a kako se ponašaju njegova djeca — talijanaši!

Natrag desetak-šestdesetak godina, a možda i prije, trbulom za kruhom došao je u ove krajeve, a držimo odmah u Šibeniku, ravno iz biele Talije mladić Montanari. Malešna uzrast, ozbiljna a poduzetna duha, radiša i štediša, došao da radi, da preživi. Pante ga stariji ljudi — ovo nam ovi i pripovijedaju — gdje gore dolje šee pred dućanom, sadašnjim kućom i tvornicom, mučaljiv i zamišljen, snujed kako da proširi svoj rad, kako da se vlada u ovom hrvatskom gradu, prama sveukupnom stanovništvu, koje njegovim jezikom ne govori, koje talijanski nije.

I baš u doba najvećih borba u Šibeniku, kad se je pok. kanonik Mrkica sa vitezom Šupukom baš odlučno zauzeo bio, da iz talijanaških ruku občinu otme, — u doba iz Mozambana, kad je najveće uzrujanost u narodu vladala prot talijani i talijanašima; kad je fanatizam dalmatinskih talijanaša, osobito pak u Šibeniku baš bjesnio; u doba kad se radilo o daljnjem njihovom obstanku ili smrti — u vrijeme Montanari ni je smućen ni rezerviran stajao, naprotiv, svjestan položaja, baš je neustrašiv, odlučan bio.

Stekao on malo po malo i liepih glavnica, pak stao smišljati kako da ih u korist ulož. Odluč se na obrt. Otvori mlin na paru, sagradi peč, zavede prodaju brašna, hrane, kruha; utemelji i tvornicu tjestenina, pak dobiča i rada na pretek.

Kako je taj čovjek pametan, pravedan i pošten bio; kaj je njegov pronicavi duh prosudjivao talijanašku borbu prot sveukupnog naroda uoga grada, ove zemlje, nije on to ni agitacijom, ni rieću očitovao, još manje brošurama, govorima, člancima osudjivao; nije djeci svojoi ni u testamentarnom papiru u amanet stavio, preporučio ni zapovjedio, da sliede stope njegove, da budu dostojni sinovi oca svoga, da ne gaze uspomenu djelovanja njegova. Ali je, eno, na rubu (korničnu) tvornice, kuće svoje, uklesano, velikim slovima napisano, ostavio svakome, a pogotovo sinovima na izgled niemu, al očitu i putu, svjedočanstvo čuvstvanja talijanskog srca svoga prama ovoj hrvatskoj zemlji, ovome hrvatskome gradu, drugom zavičaju svome.

Kako spomenusmo: na debelom kamentom rubu krova, dakle gori na vidiku, na visini, da svakome oč bude, postavi on zapis, svakom, sobito na vladanje djeci svojoj. I sad je još taj nadpis tu. A doli, nad vratima dućana djece njegove, na komadu dašice, stoje talijanski nadpisi. Kakve li razlike! Otac, rođeni Talijanac, visoko, u kamenu zasadije hrvatski nadpis, barjak poštenja svoga: njegovi sinovi, unuci, na nizko, do zemlje spadose, prot očevom zapisu, koji svaki dan čitaju — talijanaške stope naslijedju. Djeca prot želji svih mušterija svojih, prot želji cielog grada, cielog naroda, u supor očitog primjera — zapisa vrednoga oca svoga — talijanske nadpise postavljaju — a otac, još u ono doba, kad je tomljaja gospodarica bila — onda je još postavio i ne ni dvojezični nadpis, nego očito skroz i samo u hrvatskom jeziku. Doisto, čudna i ogromna je razlika u poimanju pravde, poštenja, uzgoja, izmedu — možemo reći — neukoga oca, pokojnog Montanara i izobraženog, učene njegove djece! Moderna liberalna pouka eto kakove plodove — ali samo kod nas — donosi: poučavajući, neoplemenjuje srca mladeži, ni prema jeziku ni domovini, nego je naprotiv truje, zadahnjujući u nju nezahvalnost, prezir i mržnju i prama najplemenitijem osjećanju njezinih vlastitih roditelja.

Nismo nadpis ni čitali. Kažu nam da je ta tvornica negdje u zapadnoj strani grada, al nas uvjeravaju nekoji sugradjani, da nadpis još toji a glasi:

MLIN NA PAROSTROJ — MONTANARI

Ovaj niemi nadpis, stojeći visoko na kuli, pravi je spomenik-dokaz poštenja i pravednog poimanja Talijanca Montanara, a najglasnija i gromka je opomena, savjet i prikor svim onim domaćim sinovima, koji gaceći svoj vlastiti materijski jezik — svoje trgovačke cimere izpisuju u njima sasvim tuđem talijanskom jeziku.

U zlu nitko nije dužan slediti stope svojih roditelja, u dobru jest. Montanari zlu se povladao nije, nego baš pošteno, pravedno i pametno, pak bi ga svak u tom morao i slediti, pogotovo njegova djeca.

Gasiti pak uspomenu plemenito djelujućih ljudih nitko ne smije; pogotovo to ne bi smjela prama ocu svome činiti rođena djeca, koja i uživaju plodove rada, proizšlog od pravednog, prirodjenog, poštenog političko-narodnog čuvstvanja njegova.

Naši dopisi.

Mutavi našumir. Primamo iz Sinja: Pri amošnjem c. k. poglavarstvu nalazi se nadšumar za naš narod škroz mutavi, zagrižen Niemac, koji ne zna ma niti jedne jedine rieči progovoriti hrvatski, ništa ilia u našem jeziku razumi. Narod je na sto muka sa ovakvim činovnikom, koji prema jezičnim naredbama ne bi smio u ovom kotaru službu obnašati, pošto je u ovoj škroz hrvatskoj kotari. Pošto je njegovo imenovanje škroz protuzakonito, zanimaju se starije vlasti, da mutavoga Niemca činovnika odmah maknu, a pošalju

čovjeka, koji poznaje naš jezik poznaje i koji će narodu moći šumske upute davati u njegovu jeziku.

„Crna ruka na djelu.“ Pišu nam iz Makarske: Prošloga siečnja iznesom o „Hrv. Rieči“ pregršt neoborivih činjenica, žigoseć zločinačka djela utvaraško-demokratske bande na ovim primorskim stranom. Ko tavom vrela ulja polivena, zašti mramorkome banditska družba, čekajuć dašto zgodu da opet prosliedi svojim najmilijim geslom: „**potvoram i denuncijam!**“ I nije puno kutrila! Kad je mislila, da je svoj posao sretno dokončala sa sudcima, koji neće da uvoljavaju njezinih neljudskim tražbinam, ter na svaku njezinu molitvicu ne odgovaraju: „**Amen!**“, onda se je svim biesom vrgla, da u odajam c. k. kot. Poglavarstva traži pliena za svoje nezasiute žvale. I našla ga je u osobi mladoga izižnira Jozevića. Znajuć za njegove kršćanske osjećaje, videć ga nepokolebiva i odlučna u svemu što je za dobro naroda, kojemu svaki pravi katolik i čistit rodoljub treba da vjerno služu, stadoše još pozornije mjeriti mu korake i brojiti njegove stope. Prama umovanju „crne ruke“, mjernik Jozević bez njezine previjne prilove ne bi smio da se ikud makne, makar ga kamo zvaio njegov službeni posao. Jao njemu, ako se samo usudi kamo poći, a naosob svoja usta otvoriti! Crna će mu ruka na tolikoj smionosti znati da sudi; ona će ga naučiti, kako ljudi, koji s njom nisu, treba da budu spučeniti nogu i zavezana jezika.

Dne 21 prošlog siečnja imao je mjernik Jozević da pregleda u Tučepim vodu „**pod peći!**“ Obavivši za rana svoj službeni posao, prisustvoavao župskoj misi, ter se odmah izo podneva povraći u Makarsku. Toga istoga dana sledio je u selu pred večer otvor kršćanskog mladenačkog družtva. Za taj otvor Jozević je tek u druženju saznao, a nije mu prisustvoavao, budući je morao do tri sata biti u Makarskoj. Crna ruka medjutim dojavila je svim nadležnim vlastima njegovu prisutnost pri otvoru družtva, nastročala je i njegovu gomoproteljni govori u društvenim prostorijam, kojih (a ova je baš za namimva) mjernik Jozević još ni vidio nije! Mi zaista ne vidimo što bi zla gsp. Jozević počinio bio, da je slučajno svome tomu prisustvoavao? Nu kad nije, ne znamo u koju se svrhu kamora služu toli krupnim lažima, ako ne da zastraši dotičnika i nadležne oblasti ponutka na njegov premeštaj? Poštena i pristojna čeljad stidila bi se takovih sredstava, a evo „crnoj ruci“ u Makarskoj i Primorju svako je sredstvo dobro i sveto, ako se samo tim postizava svrha, za kojom čeznu opadaci, licumjerci i izmečari, kojima je vas užitak u denuncijam i potvoram.

Nego nije se tomu ništa čuditi. Pod ziosretnom erom Poglavara Simonelli-a uz onoga zlatnoga Paneka, šumadina Matavulja, vodopije Jenčića i Wimscha, ter uz mnoštvo ostale srbijanske i latinske gosposde, „crna ruka“, predvodjena stražmeštro Štukom, bješe vukla da odonud na pravaše svevesice puca, da njihovu večnu na klance jadikovce tjera, gdje je oštromnost mudraca Simonelli-a svojim finim nosičem znala vazda decimirati naše redove, dok se nije napokon rješidbom vrhovnog sudišta pokazala i Primorju i cijeloj pokrajini pravnička sposobnost onoga stvora i čije je amo u narodu većina. To je kod im što bandite boli i peče, pa sad kad im na c. k. kot. Poglavarstvu nema više Simonella, Paneka, Matavulja i drugih pokrovitelja, kad su onamo zakrčeni putevi tajnih sastanaka i noćnih dogovora, onda udariše u bjesnio, napadajuć ljude ni krive ni dužne.

Dok ovim očajničkim krikom crna ruka odaje svoju nutarnju bol i svoje nezacjeljive rane, ni se mjerniku Jozeviću od srca radujemo. Može mu samo biti na čast i ponos, da ga napada ona družba, kojoj je na čelu jedan Bare Vranković i jedan meštar Antičić.

Nečuveni postupak sa carinskim i financijskim osobljem. Pišu nam iz Sjeverne Dalmacije: Obca je tužba carinskih činovnika i financijskih stražara (izuzev grad Zadar), da računarska izpostava c. k. financijskog nadgledništva u Zadru produljiva „ad calendas graecas“ obistimbu njihovih mjesečnih pristojbina, tako da ovi biedni uzdišu i vape uzaludno novac toliko potreban za obiteljske nevolje. I to se dogadja baš sada u eri blaženog ufanja u pragmatiku, kad svi službenici državnij manje plaćeni troše, ako će pošteno preživjeti, više nego li što primaju.

Gosp. Intendent Benedetti imao bi da

malo budnije pazi na jade svojih pođčinjenih, jer inače ovi će morati da pokućaju na vrata gosp. podpredsjednika Hočevara, a do potrebe i na ona ministra financija, tim više, što odnosni novac nije državnij, već unapried od stranaka uplaćen. Za danas ovo, a drugi put, ne bude li što prije uklonjena ova nečovječna netačnost, zagadić čemo jače i oštrije, jer se ovakova šta dalje ne da trpeti.

Hijeli bismo vidjeti, šta bi viša gospodstva učinila nižima, kad bi od ovih političkih ovakova grdna nerodovitost, Sasući bi na njih munje i gromove!

Skradin, 15. ožujka. Kroz ove zadnje godine u ovoj obćini velika je bieda, no rek bi, da je u ovoj godini dopria do vrhunca. Prvih godina, iz djelomičnog uništenja vinograda, težak štošta imao, a je li mu što trebalo pokućaju na trgovačka vrata. Ali sada je teško i trgovcima dati, jer se gomila dug svrh duga.

U prošlog godini bila velika suša. Masline izdale, a hambari se niti za četvrtinu ne napunili, dapače neki niesu našli ni količinu sjemenja za ovogodišnju sjajnu.

Već im dva mjeseca da je većini seljaka nestalo hrane, te kod trgovaca kupuju žitija i brašna. A što će i kako će do žetve? Radnje od nikuda, a da je i ima, nezna se što je gore, jer radeći na nadnici ostaje vlastita zemlja u ledini, koja onda i po gotovo radja trnom i korovom.

Uz ovo na prvi listopada 1911. osvanuo je veliki povodanj, te uništio selo Rupe, a i Dubravicu, Veliku Glavu, Plastovo i Bratiškovce nije pošetio. Bili su i procenteljami na licu mjesta, te sva šteta s onom što je učinila suša iznaša 500.000 K. Samim Rupama povodanj je učinio 200.000 K, dakle na svakoga kuća spada do 1000 K. Obćinuju je komisija zapala do 2000 K.

Iz ovih redaka razabraje se, da su ovamošnji seljani a navlastito u Rupama u očitijoj nevolji, a da ih u proljeću i ljetu čeka i još teža. Ne priskoči li im se dakle u pomoć, mnogi će od gladi poginuti. Vlada je dala 500.000 K za ublaženje oskudice u Dalmaciji, pak se pravedno očekuje da će se najprvo svrnuti pogled na stanovnike skradinske obćine, a navlastito na sela, koja su usijed povodnja goleme štete pretrpjela.

Ovo osobito stavljamo na srce svetlietom gosp. namjestniku, koji je do sad pokazao dobre volje i nastojanja, za sve ono što je dobro a napose za siromašnoga težaka.

Čuje se da i obćina kani potrebite korake učiniti, samo poželjno bilo bi da se čim prije makne, jer bi svako otezanje moglo donieti goru biedu trepćemu pućanstvu.

Izpravak. U broju 626 od 1. ožujka

1912. izišao je jedan dopis iz Kieva naslovom „Demokratska blagajna“. Budući nije istina, molim Vas da vristite na temelju § 19. zak. o štampi sledieći izpravak:

Nije istina da sam ja dužan K 18.000.

Nije istina da ja upravljam svojevrijno sa blagajnom. Nije istina da je uredništvo blagajne u krčmi Kulišića. Nije istina da smo žito neocarjino prodavali nećlanovima i skuplje. A u ime revizije da unese se svjetlo, čekamo Savez i sud i sve tičuće vlasti. — Sa štovanjem Stipan Tojčić, ravnatelj.

Ubio vuka.

Primamo iz Boke: Na 13. t. mj. služio se u selu Lastva, obćine Grbalj, Ivrio riedki slučaj. Stojanović Ivo pok. Mijata iz Stojanovića (Brač) od 17. g. kad u jutro htio da pusti stoku iz štaja, opazi na svoju sreću, kako se rva vuk i njegov pas. Videći da mu je pas u pogibelji, pošto ga je vuk već za vrat šcepao, potriči bliže te udari svojom sjekiriom vuka tako vješto, da mu se sva gorjona vilica raztrgala. Vuk na to još žeće navali na pas. Videći Stojanović, da je i sam u pogibelji života, ponovi drugi put i pogodi vuka u glavu, na što se vuk svali.

Ovo je zaista vrlo riedak slučaj, te je za pohvaliti uslied Stojanovića, tim više, što je vuk uslied rvanja sa psom bio neobćino razjaren.

Gospodarski pregled.

Koliko se u Banovini pojede mesa.

Trgovačko-obrtnička komora zagrebačka izračunala je na temelju službenih podataka, da vrednost sveukupne zarabe za god. 1910. u Hrvatskoj i Slavoniji iznaša 44.867.000 kruna. Najviše mesa po-

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optičkih predmeta i kineskih srebrarija žlička, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pešata.

Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago kovini.

Nogati ilustrirani olovci. Tvorničke stalice stena.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

Bolestni na plućima, na grlu,

- - na zaduhi - -

Tko hoće da se riješi plućnih bolesti ili grlobolje, pa i u težem stupnju, tko hoće da ozdravi od zaduhe, ma kako ona bila stara i činila se neizlječivom, neka se obrati na **A. Wolffsky** Berlin N. 37, Weissenburgerstrasse 79. Mnogobrojne zahvale daju jamstvo za uspjeh njegovog liječenja. — Knjižice badava.

PRODAJEM SVAKOVRSNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU SE I PISME NE NARUČBE IZ VANA UZ POUZEC, A POZNATIM I : : BEZ POUZECA DO IZMINUCA UTAJACENOG ROKA IZPLATE. I : :

IMAJEM VELIKU ZALUHU GOTOVIH CIPELA I RADIJONICU SVAKOVRSNE OBUČE OPANIKARA. IZRADUJE SE BRZO I TAČNO PO NAJPROBUJENIJEM I NAJMODERNIJEM SISTEMU. PODPISANI SE OSOBITO PREPORUČUJE GR. ONTOVINOVA, C. KARALI, VOJNOVIĆU, UNIZIČIĆU I TIKARIĆU. STRAGANICA. PRUŽAO SE TAČNOJER I ZA MJESEČNE OBRONE.

AUGUST ŽIGON — SIBENIK.

Opresz!

Družtva „Papir Abadie,“

Pošto se u posljednje vrijeme ponovile razne imitacije naših općepoznatih i obiljubljenih tuljičica

RIZ ABADIE (Riz doré)

molimo naše p. n. mušterije, da paze točno na ime Abadie, koje se nastoji sa raznim drugim riečima nadopuniti. Mi opominjemo prije kupovine na lošu imitaciju, jer ćemo protiv imitacija sa svim suđeskim sredstvima postupati.

DRUŠTVO „PAPIR ABADIE“

Austrijsko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. sljedeće glavne prupe:

- Trst—Metković A (poštanska)**
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posli. odne povratk svake subote u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković B (poštanska)**
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posli. podne; povratk svake sriede u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković C (poštanska)**
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati posli. podne; povratk u četvrtak u 6 sati prije podne.
- Trst—Korčula (poštanska)**
Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati posli. podne povratk u ponedjeljak u 6 sati prije podne.
- Trst—Šibenik (poštanska)**
Polazak iz Trsta svake sriede u 5 posli. podne; povratk u utorak u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković D (trgovačka)**
polazak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. pod. povratk svake nedjelje u 230 posli. podne.
- Trst—Vis (trgovačka)**
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati posli. podne povratk svaki četvrtak 8.30 prije podne.

POZOR RODOLJUBI!

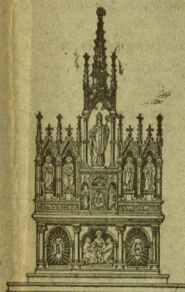
Zahtjevajte posvudgje naše igraće karte

„PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica igraćih karata u Ljubljani.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Utornjeno godine 1820.

Vise putu nagradene.

Kiparske radnje iz drveta za crkve

Kipovi svetaca, oltari, propovjedaoc nice križni putevi, raspela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cijenama daje se badava. Za dostavu naručbe do štacije uključivo sa skrbljom, ne plaća naručitelj.

Za bolestne na želudcu!

Svima, koji prehladom ili prenatranjem želudca, užikom slabe, neprobavljive, prehladne ili protople hrane, te neuvjerenošću dobiju želudačni katar, grčeve, bolove, tešku probavu sluz, preporučamo dobar domaći izkušani liek:

„Hubert Ullrich'scher Kräuterwein!“

Ovo biljevito vino je sok dobrih i zdravih biljka, preparirano sa izvrstnim vinom, o ača i oživljuje probavni sustav, odstranjuje neprobavu, a pomaže pravljenje zdrave krvi. Upet rabom ovoga vina u zgodno doba odsiranjaju se želudačne bolesti u zametku. Simptoni kao, glavobolja, šnacavica, jutina, nadutost, sluz, bijuvanje, što prate kronične želudačne bolesti nakon nekoliko dana liječenja nestaju.

ZATVOR i njegove zle posljedice: smalaksanje, kolika, kučavica srca, bezasnica, kao što i zgrušanje krvi u džigarcama, hemoroidi, često se izliče brzo sa DR. ULLRICHOVIM biljevnim vinom. — Isto tako i suho bljede lice, slabokrvnost, oslabljenje, koji su posljedica zle probave, slabe krvi i neuradnosti u džigerici. Pomaže kod slabog apetita, nervozne uzbuđenosti, nerazpoloženja, glavobolje i bezasnice.

Biljevito vino podaje oslabljenu tielu novu snagu. Biljevito vino podize apetit, pomaže probavu i hranivost, kao što i promjenu ži. vnog šteta. — Uskoruje pravljenje krvi, umiruje žitve i podize veselje za život. Dokazaju mnog priznanja i zahvalna pisma.

Hubert Ullrich'scher Kräuterwein može se dobiti u bocama po K 3— i K 4— u lje. karnama Šibenika, Skradina, Zadra, Drniša, Tiesna, Biograda na moru, Benkovca Kaina, Vrlike, Sinja, Kastelstarog, Spijeta, te u cijeloj Austro-Ugarskoj.

Takodjer razasliju ljekarne u Šibeniku 3 i više boca „Kräuterwein“ po originalnoj cjeni na sva mjesta Austro-Ugarske

Čuvajte se patvorenya!

Zahtjevajte. izričito:

„Hubert Ullrich'scher Kräuterwein“

Mele biljevito vino nije nikakva tajna: Njegova sastojana jest: Malaga 450. Vinska testa 100. Glicerin 100. Cremen vino 240. Sok od jagoda 150. Sok od trešanja 320. Mena 30. Koromati, snti, telensko, američansko, esenciano i Kalmarato korjenje po 10, pomiešano sve skupa.

Širite „Hrvatsku Rieč“!

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralna DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČCI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIZICE U KANTO KURENTU I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJESEČNE, OBAVLJA INKASO, POHRANJUJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DEVIZE SE PREUZIMJU NAJKULANTNIJE, IZPLATE NA SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE — BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE.

MJENJAČNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERETNICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE. PRODAJA SREČAKA NA OBRČNO ODPLAČIVANJE. OSJEGURANJE PROTIV GUBITKU ZREBANJA. REVIZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLATNO. — NO. UNOVCENJE KUPONA BEZ ODBITKA. —

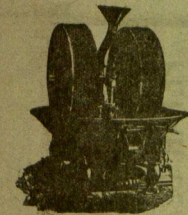
PRVA DALMATINSKA

TVORNICA PAPIRNATIH VREČICA ANTE ZORIĆ - ŠIBENIK - (DALMACIJA).

Odlikovana prvorazrednom diplomom i zlatnom medaljom na Rimskoj izložbi godine 1910.

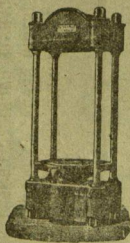
Tvornica je uređena sa svim potrebnim strojevima Izradjuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama. Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste. Cjene su vrlo umjerene, te domaći potrošiooci ne će imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe. se iz vana.

- - NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. - -

ULJARSKE STROJEVE KAO I PODPUNE UREDJAJE U SVAKOJ IZRADBI, NAJFINIJA IZVJEŠKA, VINSKE PREŠE, SVE VRSTI MÓTORA, MLINOVA I GOSPO- : : : DARSКИH STROJEVA : : : :

RAZAŠILJE

EMANUEL I OSKAR KRAUS

:: TRST, VIA S. NICOLO Br. 2. ::

BRZOJAVI: CARAUS, TRST — TELEFON Br. 2066.

Posjećivanja po našim inžinirima, proračuni i nacrti badava.

Krondorferova
alkalička naravna kiselica.

Dobiva se u drogariji

V. VUČICA

- Šibenik -

LJEPOTA i UMILJATO LICE postizava se kroz uporabu

AACHENER - THERMALOVOG SAPUNA

koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće M. V. ŠKUBANJA — ŠIBENIK (Dalmacija).

Cijenajest za komade od I-e vrsti K 2-40

„ „ „ „ „ II-e „ „ „ „ „ 1-60

Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1-40

„ „ „ „ „ IV-e „ „ „ „ „ —80

PRIJE UPORABE

POSLE UPORABE